

แนวเหตุผลทฤษฎีที่สำคัญหรือสมมติฐาน

ลักษณะสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอยู่ที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด^๑ และประชาธิปไตยที่ดีที่สุด คือ การปกครองโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง^๒ แต่เพราะมีปัญหาในเรื่องประชากร จึงนิยมมีประชาธิปไตยทางอ้อมโดยประชาชนเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนในสภา การลงคะแนนเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่สำคัญของการเมืองมวลชนในสังคมที่มีการแข่งขันกันโดยเสรี^๓ การเลือกตั้งแต่ละครั้งมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าทางการเมืองของประเทศมาบ้างน้อยบ้าง ผลของการเลือกตั้งเป็นค้ำจุนให้เห็นแนวทางทัศนคติของประชาชนว่าจะเลือกรัฐบาลแบบใด^๔ เพราะการเลือกตั้งเหมือนกับเป็นการเลือกรัฐบาล^๕

^๑ สุเทพ อัครดากร, "แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร" รัฐศาสตร์สาร ๒ ๑ (ม.ค. - ก.พ. ๑๗) : ๘.

^๒ เมธา สุขบรรทัด, ประชาธิปไตยและหน้าที่ผู้แทนราษฎร (กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์, ๒๕๑๗), หน้า ๑๕.

^๓ Richard Rose, Electoral Behaviour : a Comparative Handbook (New York : Free Press, 1974), p.3.

^๔ ทิพาพร พิมพ์สุทธิ และ อนุสรณ์ ลิ้มมณี, พฤติกรรมทางการเมือง (กรุงเทพมหานคร : รามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๑๗๕.

^๕ ชนะ สอากเอียด และ เพียงฤทัย โชคดีศักดิ์, "การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๕" รัฐศาสตร์สาร ๒๔ ๓ (มีนาคม ๑๕) : ๒.

เพื่อเข้าไปทำหน้าที่บริหารกิจการของประเทศตามความต้องการของผู้เลือก คือ ประชาชน
 ทำให้อำนาจของรัฐบาลชอบธรรม และสะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของรัฐบาล
 คั้งนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนใน
 ระบอบประชาธิปไตย แต่การเลือกตั้งวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑
 มีลักษณะพิเศษเพิ่มเติมกล่าวคือ ปัญหาในเรื่องการใช้สิทธิของผู้มีสัญชาติไทยที่มีบิดาเป็น
 คนต่างด้าว ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีจำนวน ๔๓๖,๔๖๐ คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน
 กรุงเทพมหานครทั้งหมด ๒,๖๖๔,๔๔๔ คน หรือ ประมาณ ๑๕.๘๒% บุคคลดังกล่าวได้แสดง
 เจตนาใช้สิทธิ ๔๕,๖๖๑ คน หรือ ๒.๒๑% และเมื่อพิจารณาจำนวนผู้มาใช้สิทธิแล้วคงมี
 เพียง ๒๐,๒๒๒ คน หรือ ๐.๕๐% สำหรับเขต ๔ โดยเฉพาะนั้นมีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
 กังกล่าวเมื่อ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ จำนวน ๑๗,๗๕๖ คน (๒๓.๑๒%) ใกล้เคียงกับวันที่ ๒๒
 เมษายน ๒๕๒๒ มีผู้ไปใช้สิทธิ ๔๔,๓๕๒ เสียง จาก ๒๒๐,๐๐๖ เสียง หรือ ๒๒.๕๓%
 จึงน่าจะพิจารณาว่าเรื่องสัญชาตินี้จะมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งหรือไม่โดยใช้เขต ๔
 เป็นเขตศึกษาหลังจากได้มีการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวแล้ว และการแก้ไขดังกล่าว
 มีส่วนสัมพันธ์กับการรับรู้ในการเปลี่ยนแปลงสิทธิหรือไม่ และสภาพการณ์บางอย่าง เช่น
 การแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไข
 เพิ่มเติมทำให้มีการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเท่ากับเป็นการ
 พัฒนาการเมืองค้ำหนึ่ง คือ เป็นการระดมและขยายการมีส่วนร่วมทางการเมือง ๒
 มีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกตั้งเมื่อ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ หรือไม่

ศูนย์ปฏิบัติการเลือกตั้งกรุงเทพมหานคร, สถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒, หน้า ๑๗.

๒ สัจจิต บุญบังการ, รัฐศาสตร์ : สถานภาพและพัฒนาการ (กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๑), หน้า ๑๖๕.

การใช้ประชาธิปไตยเป็นหลักในการปกครองประเทศเน้นลักษณะการมีตัวแทนของปวงชน โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ถ้าไม่มีเลือกตั้งก็จะมีประชาธิปไตยไม่ได้ การที่ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย คือ ประมาณ ๒๐% ทั้งในเขต ๔ และในกรุงเทพมหานคร เมื่อ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ ตลอดจนครั้งก่อน ในแง่หนึ่งแสดงว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ อันอาจจะหมายถึงการยอมรับความสำคัญของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งว่ามีน้อยและทำให้ไม่สามารถตีความได้ว่าประชาชนหรือผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ซึ่งไม่ไปใช้สิทธิ มีเจตนารมณ์อย่างนั้นด้วยหรือเปล่า จึงกล่าวได้แต่เพียงว่า ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ลงคะแนนให้กับพรรคนั้น ผู้หนึ่ง^๑ การที่ผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกันน้อยจะมีผลสะท้อนให้เห็นถึงความมั่นคงของประชาธิปไตย เพราะถ้าหากประชาชนไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่มีความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางกระบวนการทางการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐบาลสามารถที่จะทำอะไรก็ได้ เนื่องจากไม่มีพลังที่จะคอยตรวจสอบการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐบาล อย่างไรก็ตามขณะเดียวกันมีผู้เห็นว่าจำนวนหรือปริมาณผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมิใช่เครื่องวัดถึงความก้าวหน้าของประชาธิปไตย^๒

Lester H. Milbrath เห็นว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงไม่ใช่สิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของประชาธิปไตย^๓ แต่จะต้องขึ้นอยู่กับเหตุผลของประชาธิปไตย คือ ประชาชนจะต้องตัดสินใจมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุผลควาย

^๑ ทิพาพร พิมพ์สุทธิ และ อนุสรณ์ ลิ้มณี, พฤติกรรมทางการเมือง, หน้า

^๒ วิทยา สุจริตชนารักษ์, วารสารการเมืองสำหรับประชาชน เล่มที่ ๖ "ความสำนึกทางการเมือง" (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๖), หน้า ๒๒-๒๓.

^๓ Lester W. Milbrath, Political Participation : Now and Why do People Get Involved in Politics (Chicago : Rand McNally & Company, 1965), p, 153.

คนในเมืองน่าจะมีความทันสมัยมากกว่าคนในต่างจังหวัดระดับความรู้ทางการเมืองที่สูงกว่าวิถีชีวิตแบบแข่งขันกันมากกว่า การได้รับอิทธิพลตะวันตกที่สูงกว่าระดับการศึกษาสูงที่ดีกว่า รวมทั้งระดับความเจริญทางเศรษฐกิจ และวิถีชีวิตที่จำเป็นต้องเข้าใจกฎเกณฑ์ของรัฐบาลต่าง ๆ กอปรทั้งจำนวนผู้นำทางการเมือง อันได้แก่ นักการเมือง ปัญญาชนและนิสิตนักศึกษามีมากกว่าชนบท เมือง โดยเฉพาะนครหลวงจึงได้เปรียบชนบทหลายประการในค่านของการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองและการตัดสินใจทางการเมือง มีผู้กล่าวว่า การเลือกตั้งแต่ละครั้ง คนในเมืองสามารถเลือกผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพเป็นส่วนมาก การซื้อเสียง เลี้ยงหัวคะแนน และกิจกรรมนอกกรีคนอกรอยประชาธิปไตยต่าง ๆ จะมีน้อยกว่าต่างจังหวัดมาก คนในเมืองหลวงนิยมเลือกพรรคมากกว่าบุคคล และมักจะเลือกพรรคฝ่ายค้านเมื่อสะดวกเพื่อหาทางแก้ไขระบบการเมืองให้ดีขึ้น^๑

การมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยหรืออีกนัยหนึ่งผู้มีสิทธิจำนวนมากเป็นเฉยต่อการใช้สิทธิทั้ง ๆ ที่มีโอกาสได้รับข่าวสารทางการเมือง ความสะดวกทางด้านการคมนาคมนั้นมีมากทั้งเขต ๔ และกรุงเทพมหานคร หากเปรียบเทียบกับต่างจังหวัด จึงนำศึกษาถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยที่ทำให้คนไม่สนใจไปใช้สิทธิทางการเมือง เงื่อนไขต่าง ๆ อาจเป็นในค่านผู้สมัครหรือกรณีฝ่ายอำนวยความสะดวกเลือกตั้งหรือเพราะผู้มีสิทธิเอง ทั้งการศึกษา ระดับความสนใจ ความรู้ ความเข้าใจและความสำนึกทางการเมืองว่ามีส่วนสัมพันธ์ต่อการไปใช้สิทธิหรือเป็นเฉยในการใช้สิทธิแค่ไหนก็เป็นสิ่งที่น่าวิเคราะห์ ทั้งนี้เพราะเข้าใจกันว่าผู้ที่เข้าใจข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทางการเมือง^๒ และประชาชนที่มีความสนใจสูงจะมีความเห็น

^๑ กมล สมวิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๓๕.

^๒ ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔), หน้า ๑๑๖.

ในผลของการเลือกตั้งมากกว่ามีส่วนร่วมในเหตุการณ์การเลือกตั้งมากกว่า ผู้ที่ไม่เข้าใจและไม่สนใจ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิอาจจะมีความรู้ ความเข้าใจ ความสำนึกทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองในระดับไม่แตกต่างกับผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิก็ได้ จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว อาชีพ ทรัพยากร (เงิน หรือรายได้) อายุ โอกาส และ แรงจูงใจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ^๒

ปัจจัยสำคัญที่นักรัฐศาสตร์ค้นพบว่า เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ระดับการศึกษากับอาชีพ และจากการศึกษาทางรัฐศาสตร์โดยทั่วไป พบว่าอัตราการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะที่เห็นชัดแจ้ง คือ อัตราไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการศึกษาและอาชีพ กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาสูงยิ่งเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง คนที่มีอาชีพที่ใช้วิชาชีพและมีรายได้ดียิ่งเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ^๓

ผู้มีฐานะดี (รายได้สูง) ผู้ที่มีการศึกษา สนใจไปใช้สิทธิ หรือว่าสนใจในการเมืองมากที่สุด ผู้ลงคะแนนที่มีการศึกษาต่ำและฐานะยากจน สนใจการเลือกตั้งต่ำที่สุด อายุก็มีความสำคัญรองลงมา กล่าวคือ ประชาชนอายุมากกว่า ๔๕ ปี สนใจการเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ^๔

^๑ Paul E. Lazarsfeld, Bernard Berelson and Hazel Gaudet, The People Choice, etc. (New York : Columbia Uni. 1968), p.41.

^๒ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, "กรอบการมองพฤติกรรม" วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๒๓), : ๘๘.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖-๘๐.

^๔ Paul E. Lazarsfeld and others, Op.cit., p.43-44.

ในสหรัฐอเมริกา การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีมากในกลุ่มพวกการศึกษาที่
 รายได้สูงหรืออาชีพที่ถือว่ามีความเกียรติ เป็นสมาชิกของกลุ่มเชื้อชาติที่เคาน์
 ในเมือง เป็นผู้ชายมีเหตุผลในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เนื่องจากมีทักษะ
 แรงจูงใจ และโอกาสและมีสัมพันธ์กับกลุ่มอิทธิพลที่ช่วยส่งเสริมให้พวกเขามีส่วนร่วม
 ในทางการเมืองมากขึ้น

แต่ในกรณีของประเทศไทย การสังเกตการณ์อย่างไม่เป็นทางการในการ
 เลือกตั้งผู้ว่าราชการ และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
 (พ.ศ. ๒๕๑๔) ปรากฏว่าผู้ที่มาใช้สิทธิส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีระดับการศึกษาน้อย คนชรา
 มากกว่าจะเป็นคนหนุ่มหรือมัธยมศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย

สำหรับเขต ๔ กรุงเทพมหานครนั้น จากการสังเกตพบว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจ
 ระดับค่อนข้างต่ำ เพศหญิง การศึกษาไม่คอยสูง อายุ ๓๐ ขึ้นไป น่าจะไม่ใช่สิทธิมากกว่า
 กลุ่มอื่น อย่างไรก็ตาม การวิจัยจะพิสูจน์ว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับกรณีนี้หรือกรณีดังกล่าว
 ข้างต้นหรือไม่

อนึ่ง การตัดสินใจเลือกตั้งในลักษณะพรรค พิจารณาแง่หนึ่งย่อมจะทำให้เกิด
 เสถียรภาพทางการเมืองของสถาบันการเมือง คือ พรรคการเมืองสามารถนำนโยบาย
 ของพรรคที่แถลงไว้ไปปฏิบัติให้เกิดผลแก่ประชาชน ๒ ระยะเวลาการเปลี่ยนแปลง
 โดยมีรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน (๒๕๒๔) เป็นช่วงเวลา ๔๙ ปี มีการ
 เลือกตั้ง ๑๖ ครั้ง ในช่วงดังกล่าวจะพบว่าการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครรวมทั้งเขต ๔

๑ Di Palma, Apathy and Participation : Mass Politics in Western Societies (New York : Collier Mcmillan, 1970), p.3.

๒ พิชัย อยุธยา, "พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรี", วิทยานิพนธ์ แผนกวิชาการปกครองคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๐, หน้า ๗.

ตลอดมานั้น พอสรุปได้ว่าเป็นการเลือกในลักษณะนิยมพรรคมากกว่าคุณสมบัติของผู้สมัคร
 กังวลการเลือกตั้งต่าง ๆ ที่ปรากฏออกมา คือ ผลการเลือกตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ ย้อนขึ้นไป
 จะพบว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือก และปี ๒๕๒๒ พรรคประชากรไทยได้รับเลือก
 (จำนวน ๒๕ คน จาก ๓๒ คน) ซึ่งมีผู้วิเคราะห์ว่าตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเองไม่เป็นที่รู้จัก
 ของประชาชนมากนัก ขณะที่ทางจังหวัดก็ถูกมองว่ามักจะนิยมคุณสมบัติของผู้สมัครแม้กระทั่ง
 การเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเชื่อว่าได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทาง
 การเมือง เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ก็ตาม มีผู้วิจัยเขต ๒ ลพบุรี เป็นตัวอย่างซึ่ง
 ก็พบคำตอบของสมมติฐานที่ว่านิยมคุณสมบัติของผู้สมัคร

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งเขต ๔ กรุงเทพมหานคร
 เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ แสดงได้อย่างหนึ่งว่าเป็นการยืนยันหรือปฏิเสธข้อสังเกต
 กังวล และจะไต่ถามต่อไปอีกว่าเพราะเหตุใดชาวกรุงเทพมหานคร เขต ๔ จึงตัดสินใจ
 เลือกในลักษณะที่เกิดขึ้นและอะไรบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งดังกล่าว

สมมติฐาน

๑. การที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปใช้สิทธิของตน น่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัย
 ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - ๑) ระดับความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้ง น่าจะมีส่วนสัมพันธ์ต่อการ
 ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
 - ๒) ระดับความสนใจในการเลือกตั้งน่าจะมีส่วนสัมพันธ์ต่อการไปใช้สิทธิ
 เลือกตั้ง
 - ๓) ระดับความสำนึกในหน้าที่ของบุคคลในการเลือกตั้ง น่าจะมีส่วนสัมพันธ์
 ต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

พิชัย อยู๋คง, "พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งทางการเมืองของประชาชนในเขต
 เลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลพบุรี" วิทยานิพนธ์ แผนกวิชาปกครองคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย ๒๕๓๐, หน้า ๗.

๘) เพศ อายุ การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ มีส่วนสัมพันธ์กับความรู
ความเข้าใจ ความสนใจและความสำนึกที่มีต่อการเลือกตั้ง

๒. การลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งน่าจะคำนึงถึงนโยบายพรรค
ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัด

๓. การมีสัญชาติไทย บิดาท่างต่าง น่าจะไม่มีส่วนสัมพันธ์ต่อการไปใช้สิทธิ
ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ และการไม่ไปใช้สิทธิเป็นเพราะไม่ทราบว่
มีการแก้ไขคุณสมบัติในการใช้สิทธินั้นน่าจะมีเป็นส่วนใหญ่ และน่าจะไม่มีส่วนสัมพันธ์
ระหว่างความนิยมพรรคกับการมีบิดาเป็นคนต่างต่าง

๔. เพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมน่าจะมีส่วนสัมพันธ์
ต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเฉพาะเขต ๘ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากความสนใจในประเด็นปัญหา
ที่ว่า เพราะเหตุใดพรรคประชากรไทยจึงได้รับเลือกตั้งซ้ำ และการได้รับเลือกอีก
เป็นเพราะนโยบายของพรรคหรือเพราะคุณสมบัติของผู้สมัคร นอกจากนี้ การไม่ไปใช้สิทธิ
มีเปอร์เซ็นต์ที่ไม่ต่างจากการเลือกตั้งครั้ง ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ ทั้ง ๆ ที่มีการพยายาม
แก้ไขปัญหาดัง ๆ เพื่อให้ไปใช้สิทธิมากขึ้นก็ตาม การศึกษาเรื่องนี้จะเปรียบเทียบกับ
เลือกตั้งที่ผ่านมาโดยสอบถามถึงพฤติกรรมในการเลือกตั้งที่ผ่านมา (๒๒ เมษายน ๒๕๒๒)
พร้อมกันไปกับการสอบถามครั้งนี้

จากการสุ่มตัวอย่างของเขตบางกอกใหญ่ ก่อนการเลือกตั้งมีผู้ตอบว่าจะมา
ใช้สิทธิถึง ๒๔.๘๗% แต่เมื่อลงคะแนนกลับมีเพียง ๒๐ กว่าเปอร์เซ็นต์.

วิธีการวิจัย

จะสอบถามประชาชนหลังการเลือกตั้งประมาณ ๒-๓ อาทิตย์ เนื่องจากจะทำให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความจริงมาก และอีกประการหนึ่งการสอบถามก่อนการเลือกตั้งนั้น อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย หรือผู้เลือกตั้งอาจจะยังไม่ตัดสินใจในการเลือกอย่างไรก็ตามการวิเคราะห์จะมีการนำเอาการวิจัยต่อการเลือกตั้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบด้วย

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งจะมุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาชนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนการวิจัยเพื่อการวิเคราะห์

๑. เป็นการศึกษาข้อมูลจากการวิจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด และโดยเฉพาะข้อมูลของเขต ๘ กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ ตลอดจนเอกสาร บทความ ตำรา และข้อมูล และการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. เป็นการศึกษาข้อมูลจากการใช้วิจัยสนาม (field research) ใช้การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นหลัก (มีผู้สัมภาษณ์ ๑๔ คน ส่วนใหญ่เคยดำเนินการช่วยงานวิจัยมาก่อน) โดยจะแบ่งเขตกลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็น ๒ เขต คือ จากประชากร เขตบางกอกน้อย และ เขตบางกอกใหญ่ โดยจะใช้สุ่มโดยใช้เลขบ้าน และการเลือกโดยไม่มีการแทนที่ (เลือกซ้ำ) สำหรับเขตแรกได้ใช้ตัวอย่าง ๕๐๐ คน จากประชากร ๓๘๖,๘๘๑ คน (ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๕๗,๖๓๓ คน แยกเป็นเพศชาย ๗๗,๘๘๖ คน เพศหญิง ๗๙,๖๔๗) และเขตหลังจะใช้ตัวอย่าง ๓๐๐ คน จากประชากร ๑๐๑,๑๕๘ คน (ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔๘,๔๗๓ คน แยกเป็นเพศชาย ๒๔,๖๖๔ คน เพศหญิง ๒๓,๘๐๙ คน)

การสุ่มตัวอย่างจะใช้ครัวเรือน (โดยสุ่มผู้อยู่ในชายออกเสียงเลือกตั้งเท่านั้น) โดยสุ่มครอบครัวหนึ่งสามี่กับบุตร และครอบครัวต่อไปสุ่มภรรยากับบุตร การสุ่มเช่นนี้ เนื่องจากสามี่ภรรยา มักจะออกเสียงตรงกัน เช่น Bone และ Ranney พบในกรณีของอเมริกันในปี ๑๙๕๒, ๑๙๖๐, ๑๙๖๔ และ ๑๙๖๘ โคซอสรุปว่า ๙๐-๙๕% ของคู่สามีภรรยาจะออกเสียงตรงกัน ส่วน Lazarsfeld พบว่า อิทธิพลของครอบครัวระหว่างสามี่ภรรยาที่ทัศนคติลงคะแนนพบว่า มี ๑ ใน ๒๒ คู่ที่เห็นพ้องกันระหว่างพ่อ แม่ และลูก พบว่า ๑ คู่ ใน ๑๒ คู่ ไม่เห็นพ้องด้วย ๒

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. สร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาจากการวิจัยครั้งก่อน ๆ โดยใช้คำถามปิด (กำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบเฉพาะข้อความที่กำหนดให้) เป็นส่วนใหญ่ ส่วนคำถามเปิด (เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี) จะใช้เป็นบางกรณีในแบบสอบถามนี้
๒. ทดสอบแบบสอบถามก่อนใช้แบบสอบถาม (pre-test)
๓. เก็บรวบรวมข้อมูล
๔. การแจกแจงข้อมูล
๕. การวิเคราะห์และตีความข้อมูล
๖. สรุปและรายงานผลการวิจัย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนเขต ๔ กรุงเทพมหานคร ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ว่ามีความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ ความสำนึกทางการเมืองและทัศนคติต่อการเลือกตั้งมากน้อยเพียงใดต่างจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหรือไม่

วิจารณ์ ปราโมช ณ อยุธยา, อ้างแล้ว, หน้า ๑๗.

๒ Paul E. Lazarsfeld and the others, Op.cit., p.141.

๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญ คือ อิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้น คือ นโยบายของพรรคการเมืองหรือคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนและพฤติกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ เพียงใด

๓. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ว่าการแก้ไขสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีบิดาต่างดาวและสภาพการณ์บางอย่าง (เช่น ความสะดวกในทางคมนาคม) ทำให้การเลือกตั้งมีความสัมพันธ์ต่อการไปใช้สิทธิหรือไม่

๔. เพื่อทราบถึงปัจจัยสำคัญต่อการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในคำนี้เกี่ยวกับบุคคลผู้สมัคร ฝ่ายอำนวยการเลือกตั้ง

๕. เพื่อทราบถึงระดับความสนใจ ความรู้ ความเข้าใจ และความสำนึกทางการเมืองเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

๑. เพื่อการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครอง
๒. เพื่อช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองในเขตกรุงเทพมหานครได้ชัดเจนขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองในกรุงเทพมหานครต่อไป
๓. ช่วยให้เข้าใจและสามารถมองแนวโน้มทางการเมืองและปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ชัดเจนมากขึ้น
๔. เพื่อเป็นแนวทางศึกษาเพื่อการปรับปรุงการเลือกตั้งครั้งต่อไป ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับปัจจัยอันมีผลกระทบต่อเลือกตั้ง
๕. เพื่อศึกษาว่าตัวแปรเฉพาะเหตุการณ์ (เช่น สันติภาพของบิคา) มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิหรือไม่

นิยามศัพท์

พฤติกรรมการเลือกตั้ง จะพิจารณาในแง่พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ จะศึกษาถึงการกระทำทางการเมืองและการเป็นเฉยทางการเมือง โดยพิจารณาปัจจัยอันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมดังกล่าว อันมีลักษณะเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมือง

ความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้ง อาจจะเป็นความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมหรือได้รับข่าวสารเข้ามาใหม่ ซึ่งเป็นความจริงต่าง ๆ ทางการเมือง

ความสนใจในการเลือกตั้ง เป็นเรื่องการติดตามเรื่องการเมืองทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะการเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง

ความสำนึกต่อการเลือกตั้ง เป็นเรื่องการตระหนักหรือเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งซ่อม (by-election) คือ การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งที่ต้องเลือกนั้นพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และผู้ที่ชนะการเลือกตั้งซ่อมจะเข้าดำรงตำแหน่งแทน แต่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเท่ากับเวลาที่เหลืออยู่จนครบวาระเท่านั้น เช่น โดยการลาออก ฆาตกรรมสมบัติ หรือถึงแก่กรรม

ลักษณะสภาพท้องที่ที่ศึกษา

ลักษณะการปกครองเขต ๘ (เขตเลือกตั้ง) กรุงเทพมหานคร แยกเป็นเขตปกครอง คือ บางกอกน้อย และเขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อยแบ่งเป็น ๘ แขวง ได้แก่ แขวงศิริราช แขวงบ้านช่างหล่อ แขวงบางขุนศรี แขวงบางขุนนนท์ แขวงบางยี่ขัน แขวงบางบำหรุ แขวงบางพลัด แขวงบางอ้อ เขตบางกอกใหญ่ แบ่งเป็น ๒ แขวง คือ

สุชุม นวลสกุล, "เลือกตั้งซ่อม ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘" ข่าวรามคำแหง

แขวงวัดอรุณ และแขวงวัดท่าพระ เขต ๘ มีฐานะเป็นอำเภอ เมื่อ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๐๑ และมีฐานะเป็นเขตตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

ภูมิประเทศเขตบางกอกน้อยมีเนื้อที่ ๒๓.๓ ตารางกิโลเมตร เขตบางกอกใหญ่ มีเนื้อที่ ๖.๒ ตารางกิโลเมตร เป็นที่ราบต่ำริมแม่น้ำเจ้าพระยา การคมนาคมสะดวก ทั้งทางบกและทางน้ำ

การศึกษา เขตบางกอกใหญ่มีประมาณ ๓๐ โรงเรียน เขตบางกอกน้อย มีประมาณ ๕๐ โรงเรียน

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

อาชีพของประชาชนในเขตนี้มักค้าขาย รับจ้างเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้มีอาชีพ รับราชการ ทำสวนและอื่น ๆ

เมื่อ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖ (มีเขตเลือกตั้ง ๑๑ เขต) จำนวนราษฎรกรุงเทพมหานคร มี ๘,๘๗๐,๕๐๘ คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑,๘๗๖,๓๘๘ คน แยกเป็น เพศชาย ๘๕๒,๘๐๘ คน เพศหญิง ๘๘๖,๕๘๑ คน

เมื่อ ๘ เมษายน ๒๕๑๕ (กรุงเทพมหานคร มีเขตเลือกตั้ง ๘ เขต) จำนวนผู้มีสิทธิในกรุงเทพมหานคร ๒,๐๕๓,๐๒๖ คน เขต ๘ มี ๒๐๐,๒๕๕ คน แยกเป็นเขต บางกอกน้อย ๑๕๐,๘๐๖ คน เขตบางกอกใหญ่ ๔๙,๓๕๒ คน

ปี ๒๕๑๔ (กรุงเทพมหานครมีเขตเลือกตั้ง ๑๐ เขต) จำนวนผู้มีสิทธิใน กรุงเทพมหานคร ๑,๘๑๓,๘๗๑ คน เขต ๘ ไค้แก เขตบางกอกน้อย ๑๕๖,๒๘๖ คน เขตบางกอกใหญ่ ๔๘,๖๔๕ คน เขตคลองตัน ๒๕,๕๓๙ คน

และเมื่อ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขต ๘ ทั้งหมดมี ๘๘๓,๘๑๘ คน แยกเป็นเขตบางกอกน้อย ๓๕๒,๒๖๑ คน เขตบางกอกใหญ่ ๑๐๑,๑๘๘ คน จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียง ๒๐๘,๑๑๑ คน แยกเป็นเขตบางกอกน้อย ๑๕๘,๘๔๘ คน เขตบางกอกใหญ่ ๕๐,๑๖๒ คน โดยเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย.